

مقایسه سرمایه روان‌شناختی، سازگاری اجتماعی و سبک‌های عاطفی در دانش‌آموزان ورزشکار (فردی و گروهی) و غیرورزشکار

مهرداد محرم‌زاده^۱، مهدی پاشائی^۲ و لیلا نقوی^۳

چکیده

هدف تحقیق حاضر مقایسه سرمایه روان‌شناختی، سازگاری اجتماعی و سبک‌های عاطفی در دانش‌آموزان ورزشکار (فردی و گروهی) و غیرورزشکار پسر استان اردبیل بود. روش پژوهش حاضر توصیفی - مقایسه‌ای بود. حجم نمونه (۲۴۵۷) نفر بودند و نمونه ۳۷۶ نفر از بین دانش‌آموزان پسر مقطع دوره متوسطه استان اردبیل انتخاب شدند. ابزار جمع‌آوری داده‌ها شامل پرسشنامه‌های سرمایه روان‌شناختی و پرسشنامه سازگاری اجتماعی و پرسشنامه سبک‌های عاطفی استفاده شد. برای تحلیل داده‌ها از ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون گام به گام استفاده شد. نتایج نشان داد که بین سرمایه روان‌شناختی و سبک‌های عاطفی رابطه معناداری وجود ندارد ($P > 0/05$). اما بین سرمایه روان‌شناختی و سازگاری اجتماعی همبستگی $0/36$ وجود دارد که مثبت و معنادار است، بین سبک‌های عاطفی فردی و سازگاری اجتماعی همبستگی $0/36$ وجود دارد که مثبت و معنادار است، اما همبستگی بین سبک‌های عاطفی گروهی $0/01$ به دست آمد که معنادار نیست.

واژه‌های کلیدی: سرمایه روان‌شناختی، سازگاری اجتماعی، سبک‌های عاطفی، دانش‌آموزان ورزشکار و غیرورزشکار

۱. نویسنده رابط: استاد مدیریت ورزشی، دانشگاه محقق اردبیلی (mmoharramzadeh@yahoo.com)

۲. باشگاه پژوهشگران جوان و نخبگان، واحد مشگین شهر، دانشگاه آزاد اسلامی، مشگین شهر، ایران

۳. کارشناس آموزش دانشگاه پیام نور، اردبیل

تاریخ دریافت مقاله: ۱۳۹۶/۰۵/۲۵

تاریخ پذیرش مقاله: ۱۳۹۷/۰۲/۱۲

مقدمه

با توجه به این که امروزه یکی از مشکلات زندگی ماشینی وجود ناسازگاری‌های مختلف اجتماعی است، بنابراین، باید علل ایجادکننده و آشکارکننده چنین رفتارهای منفی در انسان را پیدا نمود و از طریق آگاهی از علل مشکلات راه‌های بر طرف کردن آن‌ها را ارائه کرد. در بازی و ورزش نظریه‌ای تحت عنوان پاکسازی یا تخلیه عواطف وجود دارد. این نظریه بر این باور است که انسان مجموعه‌ای از خواست‌ها، امیال و ویژگی‌های شخصیتی از قبیل ستیزه جویی، ناسازگاری، مهربانی، نافرمانی عطف و غیره است و بازی و فعالیت بدنی به او امکان می‌دهد تا تمامی این خواست‌ها و امیال را به صورتی بی‌ضرر و دور از خطر از خود دور کرده یا تکامل ببخشد.

از سویی دیگر یکی از عوامل مؤثر در گرایش افراد به مطالعه، یادگیری و موفقیت در عملکرد تحصیلی، سرمایه روان‌شناختی^۱ است. سرمایه روان‌شناختی یکی از شاخص‌های روان‌شناسی مثبت-گرایی است که با ویژگی‌هایی از قبیل باور فرد به توانایی‌هایش برای دستیابی به موفقیت، داشتن پشتکار در دنبال کردن اهداف، ایجاد اسنادهای مثبت درباره خود و تحمل کردن مشکلات تعریف می‌شود (لوتانز^۲، ۲۰۰۴). بنابراین سرمایه روان‌شناختی شامل درک شخص از خودش، داشتن هدف برای رسیدن به موفقیت و پایداری در مشکلات تعریف می‌شود (گلداسمیت و ووم^۳، ۱۹۹۷؛ به نقل از نریمانی، محمدزاده، امیدوار و امیدوار، ۱۳۹۳). سرمایه روان‌شناختی، سازه‌ای ترکیبی و به هم پیوسته است که چهار مؤلفه ادراکی-شناختی یعنی امید، خوش‌بینی^۴ خودکارآمدی و تاب‌آوری را دربرمی‌گیرد این مؤلفه در یک فرآیند تعاملی و ارزش‌یابانه، به زندگی فرد معنا بخشیده، تلاش فرد برای تغییر موقعیت‌های فشارزا را تداوم می‌بخشد (ارز و جادگ^۵، ۲۰۰۱).

سازگاری اجتماعی به عنوان مهمترین نشانه سلامت روان از مباحثی است که در دهه‌های

1. psychological capital
2. Luthans
3. Goldsmith & Veum
4. optimism
5. Erez & Judge

اخیر توجه بسیاری از جامعه‌شناسان، روان‌شناسان و به ویژه مریان را به خود جلب کرده است (منینگر^۱ و همکاران؛ ترجمه‌ی نظیری، ۱۳۸۱). داشتن جامعه‌ای سالم مستلزم داشتن افرادی سالم است و هرچه میزان سازگاری اجتماعی افراد بالاتر باشد، سلامت جامعه نیز بالاتر خواهد بود. تلاش و کوشش دست اندرکاران تعلیم و تربیت کشورها برای رشد همه جانبه افراد است که پایه و اساس آن را کودکان و نوجوانان تشکیل می‌دهند. دوران بلوغ به دلیل تغییرات وسیع از نظر ابعاد جسمانی، روانی و اجتماعی دشوارترین مرحله از سازگاری است و بسیاری از ناسازگاری‌های اجتماعی در دوره نوجوانی رخ می‌دهد.

استفاده مناسب از هیجان‌ات نقش مهمی در زندگی، تحصیل، کار و موفقیت‌های انسان دارد و به باور (هفمن و کاش^۲، ۲۰۱۰) یکی از مهمترین قابلیت‌های انسان‌ها توانایی تنظیم و سازگاری هیجان‌اتشان متناسب با الزامات موقعیت‌های خاص است (دیویدسن^۳، ۱۹۹۸). سبک‌های عاطفی را به جای روش‌های تنظیم هیجانی به کار بردند. آن‌ها سبک‌های عاطفی را به سبک‌های پنهان‌کاری^۴، سازگاری^۵ و تحمل تبدیل کردند. ویژگی سبک پنهان‌کاری شامل بازداری و دیگر راهبردهای معطوف به مخفی کردن یا اجتناب از هیجان‌ات بعد از ظهور آن‌ها است. سبک سازگاری به معرفی افرادی می‌پردازد که قادرند تا در حل مسایل سازشی اطلاعات هیجانی را به دست آورند و به کار گیرند و بهتر قادرند تا مطابق الزامات بافت و محیط، تجربه و ابزار هیجانی را تعدیل و تنظیم کنند. بالاخره سومین سبک (تحمل) ویژگی افرادی است که در پاسخ به برانگیختگی ناشی از تجربه‌های هیجانی راحت و غیردفاعی واکنش نشان می‌دهند این‌ها در مقابل فشار و پریشانی تحمل بالایی دارند. سبک عاطفی یا شیوه تنظیم هیجان پیامدهای مختلفی در زندگی انسان به خصوص در حوزه

-
1. Meninger
  2. Hofman & Kashdan
  3. Davidson
  4. concealing
  - 5 . adjusting

مسائل اجتماعی و سازشی دارد (بیور^۱ و همکاران، ۲۰۰۴) در گزارش پژوهشی خود نشان دادند که تنظیم هیجانی بر حل مسأله اجتماعی تأثیر گذار است. (روباتارت و بیتز^۲، ۱۹۹۴) تنظیم توجه و رفتار را از جمله عوامل مؤثر بر مهارت‌های اجتماعی معرفی کردند. در تحقیق (آیزنبرگ^۳ و همکاران، ۱۹۹۴) مشخص شد که کودکان با کنترل هیجانی خوب قادرند توجهشان را از نشانه‌های خشم بگیرند و روش‌های کلامی غیر خصمانه‌ای را به کار گیرند. البته وجود تفاوت‌های جمعیت‌شناختی در ویژگی‌های عاطفی-هیجانی مانند سبک‌های عاطفی در تحقیقات مختلف قابل دفاع است و می‌تواند موضوع تحقیقات متعددی باشد. در نتیجه با توجه به مباحث فوق هدف اصلی از این مطالعه بررسی رابطه سرمایه روان‌شناختی با سازگاری اجتماعی و سبک‌های عاطفی در میان دانش‌آموزان ورزشکار و غیرورزشکار است.

روش

روش تحقیق پژوهش حاضر توصیفی و از نوع علی-مقایسه‌ای است.

جامعه، نمونه و روش نمونه‌گیری: حجم جامعه (۲۴۵۷) نفر بودند و نمونه آماری بر اساس جدول نمونه‌گیری مورگان به صورت تصادفی، تعداد ۳۷۶ نفر از بین دانش‌آموزان پسر مقطع دوره متوسطه استان اردبیل (۱۸۸ نفر ورزشکار ۱۸۸ نفر غیرورزشکار) انتخاب شدند. دانش‌آموزان ورزشکار مورد مطالعه ۳-۴ سال سابقه شرکت در مسابقات بین مدارس را دارند. برای گردآوری اطلاعات ابزار جمع‌آوری داده‌ها از ابزارهای ذیل استفاده شد:

پرسشنامه‌های سرمایه روان‌شناختی لوتانز (PCQ): این پرسشنامه شامل ۲۴ سوال و ۴ خرده مقیاس امیدواری، تاب‌آوری خوشبینی و خودکارآمدی است. هر خرده مقیاس شامل ۶ گویه و مجموعاً ۲۴ سؤال را در بردارد. هاشمی نصرت آباد، بابا پور خیرالدین و بهادری خسروشاهی (۱۳۹۱)

1. Biair
2. Rothbart & bitez
3. Eisenberg

میزان پایایی این پرسشنامه را بر اساس ضریب آلفای کرونباخ را ۰/۸۵ گزارش کرده است. در پژوهش حاضر میزان پایایی این آزمون بر اساس آلفای کرونباخ ۰/۸۶ به دست آمد. لوتانز و اولیو، (۲۰۰۷) جهت روایی سازه از تحلیل عاملی تأییدی استفاده کرده و نتایج چهار سازه مورد نظر سازندگان را تأیید نموده است.

پرسشنامه شخصیتی کالیفرنیا (زیرمقیاس سازگاری اجتماعی): این پرسشنامه را تورپ و همکارانش در سال ۱۹۳۶ تهیه کردند و شامل ۹۰ سوال است. این آزمون دارای دو خرده آزمون عمده سازگاری خویشتن و سازگاری اجتماعی است. هر آزمون دارای شش مقیاس است و سطح دبیرستانی آن در هر مقیاس ۱۵ سوال دارد، که با احتساب ۱۲ مقیاس تعداد کل سوالات آن ۱۸۰ سوال است. در این پژوهش فقط آزمون سازگاری اجتماعی آن مورد استفاده قرار خواهد گرفت. این آزمون به صورت صحیح-غلط بوده به گزینه غلط "صفر" و به گزینه درست نمره "یک" تعلق می‌گیرد و برای هر آزمودنی نمرات با هم جمع می‌شوند. هماهنگی درونی آزمون به وسیله دو نیمه کردن آزمون با روش اسپیرمن براون برای خرده آزمونهای سازگاری اجتماعی از ۰/۸۷ تا ۰/۹۰ گزارش شده است (تورپ و همکاران، ۱۹۳۶). در تحقیق حاضر پایایی کلی پرسشنامه سازگاری اجتماعی با استفاده از روش آلفای کرونباخ محاسبه شد که ۰/۶۹ بدست آمد.

پرسشنامه سبک‌های عاطفی هافمن و کاشدان: شامل ۲۰ سوال بود که پاسخ‌گویی به آنها بر اساس طیف لیکرت ۵ درجه‌ای از طیف بی‌نهایت در مورد من درست است یا اصلاً در مورد من درست نیست را شامل می‌شود (هافمن و کاشدان، ۲۰۱۰). پرسشنامه مزبور پس از ترجمه و ترجمه مجدد، از نظر روایی محتوایی در اختیار متخصصان روان‌شناسی مربوطه قرار گرفت و روایی محتوایی آن تأیید شد. پرسشنامه دارای سه مؤلفه پنهان‌کاری، سازش‌کاری و تحمل است که به ترتیب ۸، ۷ و ۵ سؤال دارند. پس از جمع‌آوری داده‌ها، برای احراز روایی سازه، از تحلیل عاملی استفاده شد. پایایی آلفای کرونباخ خرده مقیاس‌های پنهان‌کاری، سازش‌کاری و تحمل به ترتیب ۰/۷۰، ۰/۷۵ و ۰/۵۰ و پایایی کل ۰/۸۱ بدست آمد (نریمانی و همکاران، ۱۳۹۳).

برای آزمون فرضیه‌ها از همبستگی پیرسون و رگرسیون گام به گام استفاده شد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم افزار SPSS نسخه ۲۲ استفاده شده است.

نتایج

نمونه پژوهش ۳۷۶ دانش‌آموز پسر با میانگین سنی ۱۴/۷ سال بود. جداول مربوط به توزیع فراوانی و اطلاعات توصیفی نمونه تحقیق در بخش زیر آورده شده است:

جدول ۱. میانگین و انحراف استاندارد سن و سابقه ورزشی

متغیر	M	SD
سن (سال)	۱۴/۷۰	۴/۸۶
سابقه ورزشی (سال)	۵/۸۲	۴/۳۳

برای بررسی رابطه بین ابعاد سبک‌های عاطفی با سرمایه روان‌شناختی دانش‌آموزان ورزشکار و غیرورزشکار از ماتریس همبستگی استفاده شد که نتایج آن در جدول ۲ ارائه شده است.

جدول ۲. نتایج مربوط به همبستگی بین ابعاد سبک‌های اجتماعی با میزان سرمایه روان‌شناختی (n=۳۷۶)

متغیرها	۱	۲	۳	۴	۵	۶
۱ سبک‌های عاطفی فردی	۱					
۲ سبک‌های عاطفی گروهی	-۰/۰۴	۱				
۳ هیجان مثبت	۰/۱۷	-۰/۱۲	۱			
۴ فقدان هیجان منفی	۰/۱۶	۰/۰۲	**۰/۶۶	۱		
۵ رضایت از زندگی	۰/۱۵	-۰/۱۴	**۰/۸۳	**۰/۷۲	۱	
۶ سرمایه روان‌شناختی	۰/۱۷	-۰/۱۲	**۰/۹۶	**۰/۷۷	**۰/۹۵	۱

نتایج مندرج در جدول فوق نشان می‌دهد که بین سبک‌های عاطفی با سرمایه روان‌شناختی و ابعاد آن رابطه معناداری وجود ندارد. همچنین سبک‌های عاطفی فردی با سرمایه روان‌شناختی و ابعاد آن رابطه معنی‌داری وجود ندارد. بنابراین می‌توان بیان نمود بین سرمایه روان‌شناختی و سبک‌های عاطفی رابطه معناداری وجود ندارد ($P > ۰/۰۵$).

همچنین برای بررسی رابطه‌ی بین سرمایه روان‌شناختی با میزان سازگاری اجتماعی دانش‌آموزان ورزشکار پسر از ماتریس همبستگی استفاده شد که نتایج آن در جدول ۳ ارائه شده است.

جدول ۳. نتایج مربوط به همبستگی بین سرمایه روان‌شناختی با میزان سازگاری اجتماعی (n=۳۷۶)

متغیرها	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹
۱ استانداردهای شخصی	۱								
۲ نگرانی بیش از حد در مورد اشتباهات	۰/۵۷**	۱							
۳ فشار والدین ادراک شده	۰/۵۲**	۰/۶۹**	۱						
۴ فشار مربی ادراک شده	۰/۶۹**	۰/۷۴**	۰/۶۹**	۱					
۵ سرمایه روان‌شناختی	۰/۸۱**	۰/۸۷**	۰/۸۶**	۰/۸۹**	۱				
۶ هیجان مثبت	۰/۶۵**	۰/۴۶**	۰/۳۶**	۰/۴۲**	۰/۵۵**	۱			
۷ فقدان هیجان منفی	۰/۴۲**	۰/۳۲**	۰/۲۲	۰/۳۱**	۰/۳۶**	۰/۶۶**	۱		
۸ رضایت از زندگی	۰/۶۴**	۰/۴۷**	۰/۳۳**	۰/۳۸**	۰/۵۳**	۰/۸۳**	۰/۷۲**	۱	
۹ سازگاری اجتماعی	۰/۶۶**	۰/۴۸**	۰/۳۶**	۰/۴۲**	۰/۳۶**	۰/۵۶**	۰/۹۶**	۰/۷۷**	۱

نتایج جدول ۳ نشان می‌دهد که بین سرمایه روان‌شناختی ورزشی و سازگاری اجتماعی همبستگی مثبت و معناداری وجود دارد. همچنین همبستگی بین سرمایه روان‌شناختی و ابعاد سازگاری اجتماعی مثبت و معنادار به دست آمد ($P < 0.05$).

در مورد رابطه بین ابعاد سبک‌های عاطفی با میزان سازگاری اجتماعی دانش‌آموزان ورزشکار پسر نیز از ماتریس همبستگی استفاده شد که نتایج آن در جدول ۴ ارائه شده است.

جدول ۴. نتایج مربوط به همبستگی بین ابعاد سبک‌های عاطفی و سازگاری اجتماعی (n=۳۷۶)

متغیرها	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷
۱ سبک‌های عاطفی فردی	۱						
۲ سبک‌های عاطفی گروهی	-۰/۰۴	۱					
۳ استانداردهای شخصی	۰/۳۱**	-۰/۰۷	۱				
۴ نگرانی بیش از حد در مورد اشتباهات	۰/۳۰**	-۰/۰۵	۰/۵۷**	۱			
۵ فشار والدین ادراک شده	۰/۲۸**	۰/۱۰	۰/۵۲**	۰/۶۹**	۱		
۶ فشار مربی ادراک شده	۰/۳۶**	۰/۰۲	۰/۶۹**	۰/۷۴**	۰/۶۹**	۱	
۷ سازگاری اجتماعی	۰/۳۶**	۰/۰۰۱	۰/۸۰**	۰/۸۷**	۰/۸۶**	۰/۸۹**	۱

نتایج جدول ۴ نشان می‌دهد که بین سبک‌های عاطفی فردی و سازگاری اجتماعی همبستگی مثبت و معناداری وجود دارد ($p=0/001$). اما همبستگی بین سبک‌های عاطفی گروهی معنادار نیست ($p=0/99$). همچنین همبستگی بین سبک‌های عاطفی فردی با ابعاد سازگاری اجتماعی شامل استانداردهای شخصی، نگرانی بیش از حد در مورد اشتباهات، فشار والدین ادراک شده و فشار مربی ادراک شده، مثبت و معنادار ($P<0/05$) و همبستگی بین سبک‌های عاطفی گروهی با ابعاد کمال‌گرایی شامل استانداردهای شخصی، نگرانی بیش از حد در مورد اشتباهات، فشار والدین ادراک شده و فشار مربی ادراک شده غیرمعنادار به دست آمد ($P>0/05$).

جهت بررسی نقش سرمایه روان‌شناختی و سبک‌های عاطفی در پیش‌بینی سازگاری اجتماعی دانش‌آموزان ورزشکار از رگرسیون گام به گام استفاده گردید.

جدول ۵. تحلیل واریانس مربوط به رگرسیون سازگاری اجتماعی از طریق سبک‌های عاطفی و سرمایه روان‌شناختی

مدل	SS	df	MS	F	r	R ²	P
رگرسیون	۸۷۶/۵۹۶	۲	۴۳۸/۲۹۸	۱/۷۳۵	۰/۲۱	۰/۰۲	۰/۱۸
باقیمانده	۱۹۱۹۵/۵۳۵	۷۶	۲۵۲/۵۷۰				
کل	۲۰۰۷۱/۹۴۹	۷۸					
۲ رگرسیون	۹۷۲۶/۴۲۱	۶	۱۶۲۱/۰۷۰	۱۱/۲۸۲	۰/۶۹	۰/۴۴	۰/۰۰۱
باقیمانده	۱۰۳۴۵/۵۲۸	۷۲	۱۴۳/۶۸۸				
کل	۲۰۰۷۱/۹۴۹	۷۸					

مدل یک: پیش‌بینی کننده: سبک‌های عاطفی فردی، سبک‌های عاطفی گروهی.

مدل دوم: پیش‌بینی کننده: سبک‌های عاطفی فردی، سبک‌های عاطفی گروهی، استانداردهای شخصی، نگرانی بیش از حد در مورد اشتباهات، فشار والدین

ادراک شده، فشار مربی ادراک شده، سازگاری اجتماعی

نگاهی به جدول فوق نشان می‌دهد که F مشاهده شده ناشی از تحلیل واریانس رگرسیون در گام اول در مقایسه با مقادیر بحرانی، معنادار نیست و دو متغیر سبک‌های عاطفی فردی و گروهی توانایی پیش‌بینی سازگاری اجتماعی را ندارند ($p=0/18$ و $r=1/735$). در گام دوم F مشاهده شده ناشی از تحلیل واریانس رگرسیون در گام دوم در مقایسه با مقادیر بحرانی، معنادار است ($p=0/001$) و

$F=11/282$) بدین ترتیب می‌توان از رابطه‌ی خطی بین متغیرها سخن گفت. همچنین با توجه به میزان ضریب تعیین تعدیل شده مشخص می‌شود که در گام دوم سبک‌های عاطفی و سرمایه روان‌شناختی و ابعاد آن در مجموع ۴۴ درصد واریانس سازگاری اجتماعی را در ورزشکاران پیش‌بینی می‌کنند ($R^2=0/44$).

بحث و نتیجه‌گیری

هدف تحقیق حاضر مقایسه سرمایه روان‌شناختی، سازگاری اجتماعی و سبک‌های عاطفی در دانش‌آموزان ورزشکار (فردی و گروهی) و غیرورزشکار پسر استان اردبیل بود. نتایج نشان داد که بین ابعاد سبک‌های عاطفی با سرمایه روان‌شناختی دانش‌آموزان ورزشکار پسر رابطه معناداری وجود دارند. این یافته با پژوهش‌های برخی مطالعات پیشین از جمله عبدی زرین و همکاران (۱۳۸۸)، بشرپور و همکاران (۱۳۹۰)، نریمانی و همکاران (۱۳۹۳)، برزونسکی و همکاران (۲۰۰۱)، نارمی و همکاران (۱۹۹۷)، برزونسکی و کوک (۲۰۰۰)، برزونسکی و کیتی (۱۹۹۴) همسو است که معتقدند هویت اطلاعاتی بالاترین سطح سلامت روانی را داشته و هویت سردرگم پایین‌ترین سطح سلامت روانی را نشان می‌دهد. چنانچه عبدی زرین و همکاران (۱۳۸۸) در پژوهش خود نشان دادند بین سبک‌های عاطفی با موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان رابطه مستقیم معناداری به‌دست آورده است. و با توجه به اینکه دانش‌آموزان زورگو افراد موفق‌تری در زمینه تحصیل نیستند، با نتیجه پژوهش حاضر همسوست. همچنین این یافته با نتیجه پژوهش عبدی زرین و همکاران (۱۳۸۸) نشان داد، سبک هویت اطلاعاتی با سبک هویت سردرگم، تعهد هویت، مشکلات روانی دوران بلوغ و افسردگی رابطه منفی معنادار به‌دست آمد. هم‌چنین رابطه موفقیت دانش‌آموزان ورزشکار با دانش‌آموزان غیرورزشکار، با مشکلات روانی دوران بلوغ و افسردگی رابطه منفی معناداری دارد.

نتایج نشان داد که بین سرمایه روان‌شناختی با میزان سازگاری اجتماعی دانش‌آموزان ورزشکار و غیرورزشکار رابطه‌ی مثبت و معناداری وجود دارد. همچنین همبستگی بین سرمایه روان‌شناختی و

ابعاد سازگاری اجتماعی شامل هیجان مثبت، فقدان هیجان منفی و رضایت از زندگی، مثبت و معنادار به‌دست آمد. نتایج تحقیق بالارد (۱۹۹۳) که در رابطه با افراد آسیب‌دیده مغزی است، به همین منظور است اما نتایج توایتز (۱۹۹۴) به نقل از سخندان توماج، (۱۳۸۰) چانگ و واتکینز (۱۹۹۵)، تیمبرلاک (۲۰۰۰)، اعرابی (۱۳۸۰) و درستی (۱۳۸۳) که بر روی نوجوانان عادی صورت گرفته با یافته‌های این پژوهش همخوانی دارد. و همچنین نتایج این تحقیق با پژوهش (کلارک) همسو بود که به نتیجه رسید که ورزش باعث کاهش رفتارهای بزه‌کارانه می‌شود.

این نتیجه‌گیری وقتی جذابیت پیدا می‌کند که انسان می‌بیند افرادی که ورزشکار بوده یا در سایر کارهای فوق برنامه‌ای شرکت داشته‌اند، پایین‌ترین میزان حوادث بزه‌کارانه را داشته‌اند. (کلمن) طی پژوهشی پیشنهاد داد دخالت‌های ورزش در تعقیب امور تربیتی سازنده است. تحقیق شیپی و هوران (۲۰۰۴) نشان داد که کاربرد ایمن‌سازی در مقابل استرس باعث کاهش سطح استرس، اضطراب و غیرمنطقی بودن و همچنین بهبود عملکرد تحصیلی و حرف‌های دانشجویان سال اول حقوق گردیده است. وندن و هوت و همکاران (۲۰۱۲) در تحقیقی با عنوان تأثیر مواجهه به اضافه پیشگیری از پاسخ در برابر مواجهه به اضافه جلوگیری از انجام رفتارهای ایمنی در کاهش احساس آلودگی، ترس، خطر و نفرت نشان دادند که نسبت به گروه کنترل، هر دو مداخله مواجهه سبب کاهش قابل ملاحظه در احساس آلودگی، ترس، خطر و نفرت شدند. ولز و همکاران (۱۹۹۵) نشان دادند که مداخلات مواجهه‌ای به اضافه کاهش رفتارهای ایمنی، نسبت به درمان‌های مواجهه‌ای بدون آموزش کاهش رفتار ایمنی، در کاهش اضطراب و عقاید درباره وقایع ترسناک مؤثرتر هستند.

با توجه به نتایج پژوهش‌های انجام شده می‌توان به این نتیجه رسید که اگر سرمایه روان‌شناختی با استرس و اضطراب در ارتباط باشد پس می‌تواند با سازگاری اجتماعی که نقطه مقابل استرس و اضطراب است در ارتباط باشد. اما هنوز معلوم نیست که سرمایه روان‌شناختی و سازگاری اجتماعی چگونه به هم مربوطند و شاید پدیده‌ای دیگر در این نقش واسطه را ایفا می‌کند. نتایج نشان داد که بین سبک‌های عاطفی فردی و سازگاری اجتماعی همبستگی مثبت و معنادار

است. اما همبستگی بین سبک‌های عاطفی گروهی و سازگاری اجتماعی معنادار نیست. همبستگی بین سبک‌های عاطفی با ابعاد سازگاری اجتماعی مثبت و معنادار و همبستگی بین سبک‌های عاطفی گروهی با ابعاد سازگاری اجتماعی غیرمعنادار به دست آمد. پس می‌توان بیان نمود که متغیرهای سبک‌های عاطفی که به همه نگرش‌ها و اعتقادات فرد علایق و حرفه ورزشکار در ارتباط است می‌تواند با سازگاری اجتماعی در ارتباط باشد. با توجه به این که پژوهش‌هایی در مورد رابطه با سبک‌های عاطفی و سازگاری اجتماعی صورت نگرفته است، اما گروهی از پژوهشگران بهرامی و همکاران (۱۳۹۱) در پژوهشی نشان دادند رفتارهای ایمنی در دانش‌آموزان دارای نشانه‌های اختلال اضطراب اجتماعی بیشتر از گروه کنترل بود. نتایج تحلیل رگرسیون چند متغیری نشان داد که رفتارهای ایمنی و ادراک از خود ۲۲ درصد از واریانس نشانه‌های اختلال اضطراب اجتماعی را در دانش‌آموزان دارای اختلال اضطراب اجتماعی تبیین می‌کنند. آلدن و همکاران (۱۹۹۸) نشان دادند که افراد دارای اضطراب اجتماعی بالا که در یک تکلیف شرکت کرده بودند وقتی که به آن‌ها گفته شد که احتمالاً دیگران به طور ویژه آن‌ها را منفی ارزیابی می‌کنند، در مقایسه با افرادی که آن‌ها ارزیابی مثبت القا شده بود، رفتار ایمنی بیشتری را مورد استفاده قرار دادند و پاسخ‌های منفی بیشتری را از رفتار دیگران استنباط کردند. (آدلر) می‌گوید بازی بیش از هر چیز تمرین اشتراکی است و این تمرین‌ها باعث می‌شود تا کودک ضمن برآوردن احساسات اجتماعی خود آن‌ها را ارضاء نماید. (اسپراتیز و اسپندر) در پژوهشی به منظور تجسم تصویر آثار ورزش در اجتماعی شدن فرد انجام داده‌اند که از این دیدگاه ورزش عاملی برای جذب شدن در جامعه تلقی می‌شود. از طرف دیگر، ورزش امکان فرو نشستن تنش‌هایی که فرد در دسترس‌های حاصله از زندگی مدرن احساس می‌کند، فراهم می‌نماید. از این دیدگاه، ورزش به عنوان عامل تعادل شخصیت در نظر گرفته شده است.

پس طبق نتایج حاضر می‌توان بیان نمود که این دو متغیر (سبک‌های عاطفی و سازگاری اجتماعی) می‌توانند باهم در ارتباط باشند و دانش‌آموزان ورزشکار نسبت به دانش‌آموزان

غیرورزشکار سازگاری اجتماعی بیشتری داشته باشند.

نتایج نشان داد که سبک‌های عاطفی و سرمایه روان‌شناختی و ابعاد آن می‌توانند در مجموع ۴۴ درصد واریانس سازگاری اجتماعی را در دانش‌آموزان ورزشکار و غیرورزشکار پیش‌بینی کنند و این بدان معنی است که متغیر سبک‌های عاطفی به تنهایی توانایی پیش‌بینی سازگاری اجتماعی را ندارد، اما اگر این متغیر با سرمایه روان‌شناختی همراه شود می‌تواند سازگاری اجتماعی را پیش‌بینی کند. برخی از نظریه‌پردازان رسیدن به سازگاری اجتماعی را از طریق توجه به ارزش‌ها و اهداف معنوی، نیازهای اساسی، معنادار بودن زندگی و عشق به خدا امکان‌پذیر می‌دانند و می‌توان بیان نمود که فردی که هر دو مؤلفه سرمایه روان‌شناختی و سبک‌های عاطفی را با هم دارد، فردی است که سازگاری اجتماعی یافته است، اما همان‌طور که در بند قبلی اشاره شد، اثبات این موضوع نیازمند تحقیقات بیشتری است.

پژوهش حاضر با محدودیت‌هایی مواجه بود؛ از جمله محدودیت‌های این پژوهش، منحصر بودن نمونه پژوهش به یک شهر، عدم همکاری برخی افراد جهت تکمیل پرسشنامه، روند پژوهش را با مشکل مواجه کرد. پیشنهاد می‌شود که برای به‌دست آوردن نتایج باتعمیم‌پذیری و اعتبار بیشتر از مصاحبه‌های بالینی ساختاریافته و مشاهده رفتار در کنار پرسشنامه‌ها استفاده گردد. پیشنهاد می‌شود که مشابه این پژوهش در مناطق جغرافیایی دیگر و فرهنگ مختلف اجرا شود و نتایج بایکدیگر مقایسه شوند. با توجه به نقش سرمایه روان‌شناختی و سبک‌های عاطفی در تبیین سازگاری اجتماعی دانش‌آموزان، باید برنامه‌هایی برای آموزش در مدارس به کار برده شود.

منابع

هاشمی نصرت‌آباد، تورج؛ بابا پور خیرالدین، جلیل و بهادری خسروشاهی، جعفر (۱۳۹۱). نقش سرمایه روان‌شناختی در بهزیستی روانی با توجه به اثرات تعدیلی سرمایه اجتماعی. *پژوهش‌های روان‌شناسی اجتماعی*، (۴)، ۱۲۳-۱۴۴.

عبدی زرین، سهراب؛ سجادیان، پریناز؛ شهید، شیما؛ بیان معمار، احمد و عظیمی، حسین. (۱۳۸۹). رابطه بین سبک هویت و بهزیستی روانی در دانش-آموزان دختر مقطع راهنمایی شهر قم. *طلوع بهداشت*، ۹(۱)، ۶۹-۷۷.

نریمانی، محمد؛ شاه‌محمدزاده، یحیی؛ امیدوار، عظیم و امیدوار، خسرو. (۱۳۹۳). مقایسه‌ی سرمایه روان‌شناختی و سبک‌های عاطفی در بین دانش‌آموزان پسر با و بدون ناتوانی یادگیری. *مجله ناتوانی‌های یادگیری*، ۴(۱)، ۱۰۰-۱۱۸.

- Abdi Zarrin, S., Sajjadian, P., Shahyad, S.H., Bayanmemer, A., Azimi, H. (2010). Relationship between identity and well-being in junior high school students in Qom. *Sunrise Health*, 9(1): 69-77. (Persian)
- Arabi, Sh. (2001). Effectiveness of life skills on social adolescence of girls participating in the leisure program of the Isfahan Welfare Organization. MSc Master's Degree in Public Psychology, Isfahan, Islamic Azad University, Khorasgan Branch. (Persian)
- Bahrami, M., Abolqasemi, A., & Narimani, M. (2012). Comparing self-perception and safety behaviors in students with symptoms of social and normal anxiety disorders. *Journal of Psychological Studies*, 2(1): 62-79. (Persian)
- Blair, K.A., Denham, S.A., Kochanoff, A., & Whipple, B. (2004). Playing it cool: temperament, emotion regulation, and social behavior in preschoolers. *Journal of School Psychology*, 42(6): 419-443.
- Davidson, R. J. (2003). Darwin and the neural bases of emotion and affective style. *Annals of the New York Academy of Science*, 10: 316-336.
- Doresti, F. (2004). Effect of group exercise expression on social adjustment of farsi girls in Isfahan city. Master's thesis, General Psychology, Isfahan, Islamic Azad University, Khorasgan Branch. (Persian)
- Eisenberg, N., Fabes, R. A., Nyman, M., Bernzweig, J., & Pinuelas, A. (1994). The relations of emotionality and regulation to children's anger-related reactions. *Child Development*, 65(1): 109-128.
- Erez, A., & Judge, T. (2001). Relationship of core selfevaluations to goal setting, motivation, and performance. *Journal of Applied Psychology*, 86(6):1270-1279.
- Goldsmith, A., Veum, J., & Darity, W. (1997). Unemployment, joblessness, psychological wellbeing and self-esteem: Theory and evidence. *Journal of Socio Economics*, 26: 133-158.
- Halahan, D., Py Lloyd, J., Kauffman, J., Wies, M., & Martinez, E. (2005). Learning disturbances: Essentials, characteristics and effective teaching, Translation by Hamid Alizadeh (2011). Tehran: Arasbaran Pub. (Persian)
- Hofmann, S.G., & Kashdan, T.B. (2010). The affective style questionnaire: Development and psychometric properties. *Journal of Psychopathology and Behavioral Assessment*, 32(2): 255-263.

- Luthans, F., & Youssef, C. M. (2004). Human, social, and now positive psychological capital management: Investing in people for competitive advantage. *Organizational Dynamics*, 33(2): 143-160.
- Manning, W. J., & Mayrove, E. W. (2000). Healing personality and healing therapy, Translated by Sima Nazari, (2002), Tehran. (Persian)
- Meyer, A. (1983). Origins and prevention of emotional disorder among learningdisabled children. *Topics in Learning Disabilities*, 3: 59-70.
- Narimani, M., Shahmohammadzadeh, Y., Omidvar, A., & Omidvar, Kh. (2014). A comparison of psychological capital and affective styles in students with learning disorder and normal students. *Journal of Learning Disabilities*, 4(1):100-118. (Persian)
- Rothbart, M.K., Ahadi, S.A., & Hershey, K. (1994). Temperament and social behavior in childhood. *Merrill-Palmer Quarterly*, 40(1): 21-39.
- Yavori, F (2006). The effect of semantic films on personality indicators on religious attitudes and the importance of life in undergraduate students. Faculty of Psychology and Educational Sciences, Shahid Beheshti University. (Persian)

Comparing psychological capital, social adjustment and emotional styles in athletic students (individual and group) and non-athletes

M. Moharamzadeh¹, M. Pashaei² & L. Nagavi³

Abstract

The purpose of the present study was a comparison of psychological capital, social adjustment and emotional styles in athletic (individual and group) and non-athletic boys in Ardabil province. The research method was descriptive correlational. The sample was 376 students (188 athletes and 188 non-athletes). They were randomly selected from among the male students of Ardabil. The data collection instruments included psychological capital questionnaire, social adjustment questionnaire, and emotional styles questionnaire. To analyze the data, descriptive statistics were used and Pearson correlation coefficient and stepwise regression were used to test the hypotheses. For data analysis, SPSS-22 was used. The results showed no significant relationship between psychological capital and emotional styles ($p > 0.05$). But there was a correlation of 0.36 between psychological capital and social adjustment that was positive and significant. There was a correlation of 0.36 between individual emotional styles and social adjustment, which was positive and significant. But the correlation between group emotional styles was 0.001 which is not significant.

Keywords: Psychological capital, social adjustment, emotional styles, athletes and non-athletes

1. **Corresponding author:** Professor of Sports Management Department, University of Mohaghegh Ardabili (mmoharramzadeh@yahoo.com)

2. Young Researchers and Elite Club, Meshkin shahr Branch, Islamic Azad University, Meshkin shahr, Iran

3. Education Expert, Payame Noor University, Ardabil